

Sedaj je premagana prva težava in napredek se kaže od dné do dné. Kar je še težav, te bodo premagali danes ali jutri, in naposled dosežemo hromofotografijo, t. j. fotografijo v pravih prirodnih barvah.

Omeniti je vredno nedavnih poskusenj v Berlinu.

Claude Dubois-Reymond je razkazoval v „prosti družbi fotografov“ fotografije s prirodnimi barvami, katere je bil prejel iz Dublina. Kazal je sicer le troje takih fotografij, namreč sliko idilskega zatišja, podobo dublinskega vseučilišča in portret nekega moža.

Očem niso te podobe kazale nič posebnega. A presenečeni so stali ogledovalci teh slik pred platneno preprogo, ko so se te slike razsvetljene na njej prikazale v povečkani podobi — in v svojih prirodnih barvah.

Posebno pa je fotografe razveselila nada, da bodo v kratkem celó oni izdelovali take znamenite slike, in sicer s svojimi navadnimi aparati.

No, kako so pa zvršene fotografije? Poslušajte, kakó!

Na pomoč se vzame zopet troje barv iz mavričnega trakú ali solnčnega spektra, in sicer rdeča, rmena in modra barva. Toda te barve je izumitelj porabil drugače, kakor v prejšnjem vzgledu. Mož je načrtal gladko ploščico čistega stekla z gostimi, vstric tekočimi črtami — osem črt na vsak milimeter. Vsaki teh črt je dal drugo barvo; če je prva rdeča, naredil je drugo rmeno, tretjo modro, in četrto zopet rdečo itd.

Ko je hotel fotografovati s prirodnimi barvami, zaprl je žarkom pot do aparata s svojo tanko pisano ploščico. Sedaj je morala svetloba sijati skozi to ploščico in tako vtisniti podobo stvari, od katere je prihajala.<sup>1)</sup>

Na tako narejeni fotografski sliki se ob navadnem ogledovanju ne vidi nič posebnega. Če pa vzameš zopet ono drobno prečrtano, prozorno ploščico in jo položiš na to sliko, pokaže se ti hipoma krasna slika, vsa pisana v svojih živih, pravih barvah.

To je gotovo nenavaden uspeh. Tajiti se ne dá, da od začetka delajo ploščice težavo. Vendar-le radi pripoznavamo tej iznajdbi izboren napredek, korak imeniten, da važnejšega ne poznamo pri tej umetnosti, odkar je iznajdena fotografija — če ga potrdi raba.

Iepe umetnosti, ki iščejo barvanih slik — takih, ki bi razveseljevale oči in ogrevale srce, a ne morejo kupiti dragih, priporočamo posebno „Photochrome“. Po ceni so in vse hvale vredne; meriti se smejo z umetno slikarjijo, katera razvedri glavo, okrepeča dušo in povzdigne duha visoko nad zemljo do kraljestva višjih idej.

<sup>1)</sup> Če bomo mogli, opišemo to delo obširneje.

Uredn.

### Pismo Davorina Trstenjaka.

V zapuščini pokojnega pisatelja Fr. Štruklja se je našlo to-le pismo Trstenjakovo:

Velečestiti Gospod,  
Dragi moj Jaroslave!

Dolgo sem odlagal svojim odgovorom. Ne časa, ne zdravja. Gospodar sem čez 625 oralov zemljišča, zapovedujem vsaki dan 12 poslom, proti konci leta obilo uradnega pisanja — mnogo korespondencij — e brate! večkrat se mi že gabi pero prijeti. Pristavil sem Vam v knjigi slovenska imena, roman sam, ako ga predelate, bode prijetno, zanimivo berilo, — Vi ste v takih rečeh mojster. Kako mično ste nam popisali Schubertovo življenje! Lepa hvala, da ste prijatelj „Kresu“. Ta solidni časopis ima mnogo nasprotnikov, celó v „Slovenci“ je nedavno nekdo (g. prof. Marn?) mu dal brco, češ, da ima preveč suhoparnih starinskih reči! Čudim se, da se je Marn zaljubil v „Zvon“, — on, nekdanji največji antagonist Mladoslovencev, jeli bere, kako „amerikanske“ so večidel Zvonove novele?

Bogme! take episode, kakor njih najdete v „Kuzovcih“, „non aedificant“, tudi . . . . . eva povest je ričet, skoz in skoz ne logična, ne naravna in tudi brez vse n r a v n e tendence.

Čitatelji naših belletrističnih časopisov so veči del dijaki, tem treba dajati resnega berila, nekaj realističnega za um, ne pa samo za fantazijo in ščegetenje občutkov.

Pri časopisju, kjer ni etičnega pravca, bi jaz, ki nikdar nesem bil strastnež ali ednostransk zelot, ne bi bil bi rad za kuma. Zvonovci si vso močjo prizadevajo „Kres“ zatreti, zato so si najeli še vtipkarje in humoriste, da ga smešijo. Neka! — Ako „Kres“ neha, tudi „Zvon“ ne bode dolgo pel. Poznam jaz svoje Pappenheimere. „Kres“ smo ustanovili, da mladež našo odvrčamo od moderne zapadno-evropske čuvstvene literature, od onih pogubonosnih nazorov, ki morijo duha in okužijo srce, od one svetoboli, ktera je tudi uže naših boljih pesnikov se lotila, in se ne strinja z krščanskimi nazori.

„Kres“ smo ustanovili tudi za gojevanje stroge znanstvene literature. Ta se res nemore v takem „genr-u“ pisati, kakor lehkokrilate novele, za tako berilo treba studij, premišljevanja, preiskovanja, — res je večkrat „suhoparno“ za površne duhove, a ne za misleče ljudi. Kdor se Stritarjevega načela drži, da Slovencem ne treba znanstvene literature, ta je fantast in nepraktičen idealist.

Ubogí smo postali mi Slovenci, nemamo nobenega vodje ne na političnem, ne na slovstvenem polji. Še Bleiweis, ki je vendar bil skoz in skoz praktičen človek, ne odganjal v svojih „Novicah“ znanstvenih spisov.



Ljubljanska šola ne bode nikdar izključljivo zapovedovala slovenskim duhovom; ako si bodo ljubljanski gospodje literatorji trudili in prizadevali si diktaturo dobiti, bodemo mi takraj Save centrifugalci. Spiritus flat ubi vult, in individualnost pisateljeva ne trpi okov.

Kako kaj živite? jeli ste zdravi? Ni li Vam zrak na šmarni gori preoster? Jaz živim sicer v dolini, a ipak čutim, da je ta kraj za me premrzel.

Prestar sem prišel v višji svet.

Z Ljubljano nemam po Bleiweisovi smrti več nobene zveze. Vsake počitnice zbiram okoli sebe svoje nekdanje učence in literarne prijatelje, to me omlajuje. Pripotujte tudi Vi enkrat k meni, da Vas

osebno spoznam. Jaz vas uže dolgo čestim, in pomilujem, da tako lep talent samotari — na šmarni gori.

Moje slovstvovanje bode skoro pri kraji. Oči mi zelo oslabljujejo, tudi telesne moči zapuščajo. Hvala Bogu, da se javljajo mlajše moči, — samo da bi nje vodila prava ljubezen do literature in domovine brez vse sebičnosti in brez vsega napa, in da bi se mladi ljudje kaj temeljitega naučili.

Srčno Vas pozdravljam, oglasite se večkrat s kakim pisemcem pri meni. V rodoljubnej ljubezni

Vaš čestitelj in prijatelj

Stari trg, Post **Davorin Trstenjak,**  
Windischgratz 13/1. 83. župnik.



Skupina iz igre „Živela Avstrija!“  
(Igrá se v Marijanišču dné 1., 5. in 6. prosinca t. l.)

#### Zvezdoslovni koledar za mesec prosindec.

Venera se vidi zjutraj (jutranjica, danica) in vshaja v zač. prosinca ob 6 $\frac{1}{2}$  uri. Jupiter se vidi celo noč. Saturn vshaja ob pol šesti uri zjutraj. Solnce je dné 1. prosinca v največji bližini zemlje. — Od 4. do 16. prosinca se vidi zodijska svetloba na zapadu od 6. do 8. ure zvečer. — V poznejših mesecih bomo objavljali natančnejše podatke.

#### Brezdimni železnični stroji.

Po časopisih se je že večkrat poročalo o železničnih strojih, ki ne delajo onega tako sitnega dima. Brezdimni železnični stroji imajo posebno pripravo, ki stori, da zgoré vsi oni plini in mali delci, iz katerih je dim. To pripravo je izumil avstrijski inženir Theodor Langer, in stane kakih 600 glđ. Ž njo se pripravlja toliko zraka v prostor, kjer se kuri, da v njem pogori vse gorivo.